

קריטריונים לתקצוב העיר ירושלים – 2014 ואילך

רקע:

לעיר ירושלים מעמד מיוחד מכוח חוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, הקובע כי לירושלים תינתנה עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים. מכוח הוראות אלו מוקצים לירושלים משאבים מיוחדים במכלול תחומים כלכליים ואחרים, בהתאם להחלטות הממשלה בנושא.

עוד יצויין כי העיר ירושלים מצויה באשכול הכלכלי החברתי השני וכי מדובר בעיר הגדולה בישראל בת כ- 900,000 תושבים המורכבת מאוכלוסיות רבות ומגוונות.

ממשלת ישראל גיבשה בשנים האחרונות החלטות שונות ומגוונות שנועדו לשפר ולסייע בצמיחה הכלכלית של העיר ולתרום לשיפור איכות החיים בבירה כדוגמת החלטה 3790 מיום 13.5.18 שעניינה צמצום פערים חברתיים וכלכליים ופיתוח כלכלי במזרח ירושלים, החלטה זו באה בהמשך להחלטות הממשלה 1775 מיום 29.6.14 שעניינה הגברת הביטחון האישי ופיתוח כלכלי חברתי בירושלים לטובת כלל תושביה והחלטה מס' 2684 מיום 28.5.17 לאור הצורך בחיזוק יכולת ההשתלבות של תושבי מזרח ירושלים בחברה ובכלכלה הישראלית וכן מתוך מטרה לחזק את חוסנה הכלכלי והחברתי של הבירה כולה.

לאור האמור מבקש משרד החינוך ליתן תקצוב למרכיבים מסוימים במסגרת פעילותה של העיר, והכל בהתאם לקריטריונים התקפים.

תחומי הפעילות המתוקצבים והשיעור שיוקצה לכל אחד מהם מסך התקציב:

1. שכירת מבנים במזרח ירושלים – עד 19% - במזרח ירושלים ישנו קצב גידול טבעי גבוה מחד, ומעבר תלמידים מהחינוך הפרטי לרשמי מאידך. קצב הגידול של בתי הספר במזרח ירושלים גורם לפערים מצטברים בתחום הבינוי. בכדי לתת מענה לגידול באוכלוסייה מחד ולמחסור במבנים תקינים מאידך, שוכרת העירייה מדי שנה מבנים ע"מ לקיים בהם פעילות של מוסדות החינוך הרשמיים. משרד החינוך משתתף בהוצאות השכירות של עיריית ירושלים במסגרת התקציב השוטף ואולם, התקצוב השוטף מאפשר מימון חלקי ונמוך יחסית ביחס לעלויות הממומנות ע"י העירייה. בדיקת הנתונים מראה כי היקף השכירויות במזרח העיר הנו גבוה משמעותית ביחס למקומות אחרים בארץ ולכן נדרש תקצוב תוספתי בנושא זה. עוד יוזכר כי קיימת תכנית חומש לבינוי כתות במזרח ירושלים, ואולם בנייה אורכת זמן וגם מלאי הקרקעות הזמינות לבניית מוסדות חינוך מצומצם, ומכאן הצורך לתקצב שכירת מבנים בעיר כחלופה לבינוי.

יובהר כי לסעיף זה לא יוגשו הוצאות המוגשות לתקנת התקצוב השוטפת במינהל הפיתוח ועל הרשות המקומית להצהיר על כך במסגרת הבקשה שתוגש.

2. שיפוצים במזרח ירושלים – עד 18% - המחסור הגדול בכתות לימוד במזרח העיר, כאמור לעיל, מחייב קיום לימודים גם במבנים שכורים ובהיקפים גדולים, ולאורך זמן. אלה עוברים שיפוץ ע"מ להתאימם לשמש ככתות לימוד. לאור המחסור החמור כאמור והעובדה כי שכירות לטווח ארוך מחליפה במקרים רבים בינוי, המשרד ישתתף במימון

השיפוצים במבנים שכורים המועדים לשמש ככיתות לימוד במזרח ירושלים בלבד, אולם זאת רק במבנים השכורים לפרק זמן של מעל חמש שנים, מגמר השיפוץ.

3. חיזוק מערכת החינוך העירונית העל יסודית – עד 5.5% - בירושלים קיימים כ- 70 בתי ספר על יסודיים, 16 מתוכם בתי ספר בבעלות העירייה. חלק מבתי הספר העל יסודיים האחרים – אלה המצויים בפיקוח ממלכתי וממ"ד, מספקים שירות חינוכי עירוני לתלמידים תושבי העיר ומשמשים בפועל כבי"ס עירוניים. לאור האמור ברקע בדבר ההגירה השלילית מירושלים ועל מנת לחזק את החינוך העל יסודי הציבורי בעיר ולהעלות את שיעורי הבגרות בירושלים (שהינם מהנמוכים בארץ), יתקצב המשרד תוכניות הכנה לשירות משמעותי (צבאי/לאומי/אזרחי) ותוכניות לשיפור הנגישות להשכלה גבוהה, שיאושרו ע"י הגורמים המקצועיים המוסמכים במשרד. יובהר כי לא יתקצבו בסעיף זה תוכניות או בתי ספר המקבלים סיוע מהמשרד בדרך אחרת (כדוגמת תוכניות הממומנות ע"י מינהל חברה ונוער) ועל הרשות המקומית יהיה להתחייב כי לא תגיש בקשה עבור אותן תוכניות לשתי התקנות.

4. תכניות למניעת נשירה וטיפול בנוער נושר – עד 31% - אחוז הנשירה בירושלים גבוה מהממוצע הארצי (2.5%), בעיקר לנוכח אחוזי הנשירה במגזר החרדי (כ-6%) והערבי (כ-13%). כיוון שבעיר לומדים כ- 100 אלף תלמידים חרדים וכ- 100 אלף תלמידים ערבים, מגיע מספר הנושרים משני מגזרים אלה בלבד לכ- 23 אלף ילדים בעיר ירושלים. בנוסף, בקרב שני מגזרים אלה קיימים תלמידים נוספים שאינם רשומים במערכות החינוך של משרד החינוך (לפי ההערכות קיימים למעלה מ- 15 אלף ילדים כאלה). לאור כל האמור, מתחדד הצורך בהגברת תוכניות למניעת נשירה וחיזוק ההתמדה במערכת החינוך בירושלים (נוסף על התקצוב השוטף שמעניק המשרד לרשויות מקומיות בכל הארץ עבור תוכניות למניעת נשירה), בדגש על המגזרים הערבי והחרדי. זאת, בהמשך לתוכנית הניסוי (פיילוט) שהחלה במנח"י בשנת 2013 במזרח ירושלים והחלטת הממשלה מיום 29.6.14, ולתוכניות הייחודיות למגזר החרדי. כמו כן מתחדד הצורך בהשתתפות במימון עובדי קידום נוער בירושלים, נוסף על התקצוב השוטף שנותן המשרד לכלל הרשויות בארץ באמצעות האגף לקידום נוער. התקצוב מסעיף זה מיועד לשני נושאים:

האחד, תוכניות למניעת נשירה שאושרו ע"י הגורמים המקצועיים המוסמכים במשרד; השני, השתתפות במימון עובדי קידום נוער. על הרשות המקומית להתחייב כי לא יוגשו לתקנה זו תוכניות או עובדים שבקשה לתקצובם הוגשה במסגרת תקנה השוטפת וכן תתבצע בקרה של גורמי המשרד, בין היתר באמצעות הגשת טופס 66.

5. חיזוק מערכת החינוך במזרח ירושלים – עד 12% - על בסיס החלטת הממשלה מיום 29.6.14 המשרד יתקצב תוכניות ופעילות שמטרתה הגדלת מספר התלמידים הלומדים במסלול לבגרות ישראלית וכן תגבור לימודי העברית בבתי הספר במזרח ירושלים – הכול כאמור בהחלטת הממשלה הנ"ל. כמו כן בסעיף זה נכלל נושא הדפסת ספרי לימוד בבתי הספר במזרח ירושלים. עוד תכללנה בסעיף זה תכניות חינוכיות ייחודיות למזרח העיר

כגון מפגש עם מוסדות השלטון במטרה לחזק את הקשר עם המדינה, תכניות חינוכיות למניעת נישואי בוסר ועוד. כמו כן יתקצב נושא מחשוב בתי הספר על היבטיו השונים, בתיאום עם מינהל מדע וטכנולוגיה אשר במשרד (ומעבר לתקצוב השוטף, ככל שניתן, לבתי הספר במזרח ירושלים במסגרת תוכנית התקשוב השוטפת של המשרד).

6. תכניות ויוזמות חינוכיות ייחודיות לעיר ירושלים – עד 11% - לנוכח ייחודה של העיר, על מגוון האוכלוסיות והמגזרים המתגוררים בה, עולה הצורך בתקצוב תכניות ופעילויות המחזקות את אופייה ומעמדה של ירושלים כבירת ישראל והנותנות מענה לצרכים הייחודיים של העיר, לרבות:

א. פסיפס ירושלמי – תכנית המיועדת לכלל תלמידי העיר מגיל גן חובה ועד כיתה י"ב ומטרתה לעודד הקשר של התלמידים לעיר בה הם מתגוררים ע"י סיורים של תלמידים בעיר;

ב. תכניות תרבות במוסדות העיר - תכנית לעידוד ביקורי תלמידים במוסדות תרבות מרכזיים בירושלים – מתברר כי מרבית התלמידים בירושלים, במיוחד מהמגזר הערבי והמגזר החרדי, אינם מכירים את מוסדות התרבות בעיר, וקיים חסר בהיכרות עם מאפייני התרבותיים של העיר וחינוך לצריכת תרבות – כמובן תוך יצירת התאמה למגזרים השונים.

ג. תכניות המפגישות בין מגזרים שונים בעיר במטרה להפחית את רמת הקיטוב ולגשר על הפערים השונים.

ד. תכניות להפיכת בתי הספר בירושלים לבתי ספר בקהילה – לאור המבנה הייחודי של העיר ירושלים הבנויה "קהילות-קהילות" המהוות קבוצת הזדהות אזורית, חברתית ותרבותית. מטרת התכנית – חיזוק החוסן והמרקם הקהילתי בעיר על מנת ליצור יחסי גומלין משמעותיים בין ביה"ס והקהילה והפיכת ביה"ס לעוגן קהילתי.

7. חיזוק המצוינות בעיר ירושלים – עד 3% - לנוכח הרצון לחזק את העיר ירושלים ולהפכה למוקד משיכה לאוכלוסייה צעירה, יתקצבו במסגרת התקנה פעילויות של מוסדות חינוך לתלמידים מחוננים ומצטיינים, המעודדים מצוינות בתחומי המדע (מדעי הטבע ומדעי הרוח) והאומנות, הכוללים פנימייה ואשר המתחנכים בתוכם באים מכלל המגזרים ומשני המינים ומגיעים מכל רחבי הארץ. יובהר כי במסגרת זו לא יתקצבו פעילויות או תוכניות המתוקצבות בדרך אחרת ע"י המשרד (בין במסגרת שכר הלימוד ובין במסגרת תקצוב ייעודי אחר) וכן לא יתקצבו הוצאות שוטפות.

8. מחקרים וסקרים הנוגעים לעיר ירושלים – עד 0.5% - לנוכח ייחודה של העיר כמתואר ברקע הדברים, הרכב האוכלוסייה המגוון שבה והמערכות החינוכיות השונות הפועלות בקרב המגזרים השונים - כל אלה מחייבים כלים מקצועיים לניתוח הנתונים של העיר, לאבחון המגמות השונות הדמוגרפיות, החברתיות והכלכליות, לחיזוי ולתכנון המערכת

העתידיית לאור הגידולים הצפויים ותנועות האוכלוסייה. כמו כן, נדרשים כלים לשם ניתוח השפעתם של כלי מדיניות שונים המופעלים בירושלים על ידי העירייה והממשלה. לאור האמור, המשרד ישתתף במימון קבלת תמונת מצב עתית על מצב מערכת החינוך ותמונה דמוגרפית-גיאוגרפית של העיר, בהערכת ביצועי מערכת החינוך, ואפקטיביות ההשקעה על העיר ועל תושביה.

אופן החלוקה בין הסעיפים השונים :

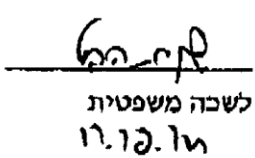
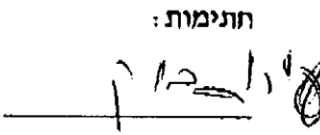
ההקצבה תוקצה בהתאם לאמור לשיעורים הנקובים לצד כל אחד מהנושאים. מובהר בזה כי ניתן יהיה לשנות את השיעור שהוקצה לכל אחד מהנושאים, וזאת רק לאחר התקיימות כל התנאים הבאים :

1. קבלת בקשה מנומקת מהרשות המקומית, והצעת תקציב מעודכנת
2. קבלת המלצה חיובית מנומקת של היחידה המקצועית
3. אישור ועדת ההקצבות המשרדית.

נהלים ובקרה :

1. הרשות תגיש בקשת תקצוב שתכלול הן תוכנית עבודה חינוכית-פדגוגית והן הצעת תקציב כספית, ואלו יידרשו לעמוד בהלימה לתחומי הפעילות המתוקצבים המפורטים לעיל. במסגרת תוכנית העבודה תפרט הרשות בכל סעיף את הפעילות עבורה מבוקשת ההקצבה, ייחודה והאופן שבו היא נותנת מענה לצרכים הייחודיים של העיר.
2. תוכנית העבודה תועבר לאישור הגורמים המקצועיים המוסמכים במשרד. כל סעיף יאושר ע"י הגורם המקצועי הרלוונטי וכן תאושר התוכנית כולה ע"י היחידה המקצועית המתכללת. רק לאחר אישור התוכנית תובא הבקשה לדיון וועדת ההקצבות המשרדית.
3. למען הסר ספק יובהר כי כל הפעילויות שייכללו בבקשת התמיכה יבוצעו בכפוף לכל דין, לרבות השגת האישורים הנדרשים מכל הגורמים המוסמכים ע"פ דין.
4. על הרשות להגיש דו"ח ביצוע חינוכי- פדגוגי ותקציבי. דו"ח הביצוע הפדגוגי יקביל לתוכנית העבודה שהוגשה ויבהיר מה בוצע מתוכה במהלך השנה. האמור בסעיף 2 יחול גם על דו"ח הביצוע השנתי. התשלום יבוצע רק לאחר אישור דו"ח הביצוע – הן ע"י הגורמים המקצועיים הספציפיים והן ע"י היחידה המקצועית המתכללת.

חתימות :

		
מנהלת כללית	לשכה משפטית ט.כ.ר.	יחידה מקצועית